

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No 1

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLAR BAZASINI BAHOLASH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH.....	56
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Xojjakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umidjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	

MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIY TAJRIBASI	141
Xayitov Rustam Burxonovich	
BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH.....	151
Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich	
HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	159
Ibodova Dilsora Ibodovna	
INVESTITION PORTFELLARNI SHAKLLANTIRISH, BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	165
Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Abdullaeva Shohista	
KICHIK XIZMATLAR FAOLIYATINI RASMIYLASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGI KO'RSATKICHLARINI OSHIRISH.....	170
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	
MONOPOLIYAGA QARSHI BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: XORIY TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	173
Akbarov Jasur Ikromjon o'g'li	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДИНАМИКИ И СЕЗОННОСТИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
Салиходжаева Умида Абдуакбар кизи	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI TALABNI PROGNOZLASHNING CHAKANA MARKETING INNOVATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI ROLI	186
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI	200
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOT VA AUDIT METOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	205
Zufarova Zilola Raxim qizi	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI	216
Rahmonqulov Temirbek Eshmatovich	
MULKIY SOLIQLARNING MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI TA'SIRINI BAHOLASH.....	222
Aliyarov Olim Abdug'aparovich	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHSULOT BILAN BOG'LIQ XIZMATLAR TASNIFI	231
Saidov Dilshodbek Razzakovich	
UY-JOY FONDINI SAMARALI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISHNING XORIY TAJRIBALARI.....	236
Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li	
TURIZMNI IQTISODIYOTDA TO'G'RIDAN TO'G'RI TA'SIRINI STATISTIK TADQIQOTI.....	241
Jumanova Zilola Tuychiyevna	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK EKOTIZIMLARI VA O'ZBEKISTON BANK EKOTIZIMLARINING RIVOJLANISHI VA QIYOSIY TAHLILI	248
X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM TIZIMI UCHUN DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	254
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
OROL BO'YI MINTAQASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI INNOVATSION BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	259
Umarova Xusnora Dilmurod qizi	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISHCHI KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	264
Xolmurotov Salimbek Eshbekovich	
INNOVATSION KLASTERLARNI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMI	269
Quliyev Begimqul Melikovich	
ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	276
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
АГРОЭКОТУРИЗМ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ УЗБЕКИСТАНА	281
Хайдаров Ойбек Зоирович	
THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON SERVICE QUALITY AND CUSTOMER SATISFACTION IN THE HOUSEHOLD SERVICE SECTOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM SAMARKAND REGION	287
Pardayev Sherzod Xolmurodovich, Yuldosheva Zulfizar Sayfullayevna	
DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MODELING METHODS FOR THE SYNTHESIS OF INTELLIGENT CONTROL SYSTEMS FOR TECHNICAL OBJECTS IN THE DIGITAL ECONOMY	293
Mamutova Aygul Kalmurzaevna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISH MASALALARI	298
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI TRANSFORMATSIYASI VA UNING MOLIYAVIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	303
Tashmuxeimova Yayra Atxamovna	
ZAMONAVIY AXBOROT TIZIMLARI ORQALI SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA TAHLIL	308
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
TA'LIM MIGRATSIIYASI VA INTEGRATSIIYA KO'RSATKICHLARINI STATISTIK TAHLILI: YEVROPA ITTIFOQI (SIRIUS) TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	314
Abdullayeva Gulhayot Shuhratovna	
HUDUDIIY SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI KO'P OMILLI STATISTIK TAHLIL ETISHDAGI ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARDAN FOYDALANISH YO'LLARI	319
Tag'oyev Feruz Yorqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI HUDUDIIY INVESTITSIIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA TAHLIL VA TAVSIYALAR	326
Egamberdiev Abbasxon Sherali o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	331
Nurullayev Baxrom Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH	337
Ne'matova Mavsuma	
ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA ISLOMIY MOLIYA VA NOBANK KREDIT TASHKILOTLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING NAZARIY ASOSLARI	341
Galatov Abbas Alibekovich, Xalilov Nurullo Xamidillayevich	
IKTISODIIY FAOLLIKNI OSHIRISHGA QARATILGAN DAVLAT FISKAL SIYOSATI HOLATI TAHLILI	346
Xudayberginova Nigora Turgunbayevna	
MEHNATGA HAQ TO'LASHTIRISH MOHIYATI VA ULARNI HISOBGA OLIISHNING ASOSIY VAZIFALARI	356
Anvar Raximov Maxmarasulovich	
"CRADLE TO CRADLE" VA "CRADLE TO GRAVE" KONSEPSIYALARINING UMUMIY VA XUSUSIY JIHATLARI	360
Sodikov Zokir Rustamovich	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	366
Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI VA MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA'SIRI: KEYNESIAN YONDASHUV NUQTAI NAZARIDAN.....	370
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich	
QURILISH KORXONALARIDA INQIROZGA QARSHI BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (ROSSIYA TAJRIBASI)	377
O'rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA YASHIL XIZMATLAR SEKTORINING TRANSFORMATSIYASI.....	385
Aliqulova Laylo Ziyadin qizi	

RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA YASHIL XIZMATLAR SEKTORINING TRANSFORMATSIYASI

Aliqulova Laylo Ziyadin qizi

O'zbekiston milliy universitetining Jizzax filiali

E-mail: aliquilovalaylo@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur ilmiy maqolada rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasi hamda uning asosiy rivojlanish yo'nalishlari kompleks tarzda tahlil qilingan. Tadqiqotda xizmatlar sektorining ekologik barqarorlik, iqtisodiy samaradorlik va institutsional islohotlar bilan o'zaro uyg'unligi ilmiy-nazariy asosda yoritilgan. Rivojlangan davlatlar tajribasi asosida yashil innovatsiyalarni joriy etish, raqamlashtirish jarayonlari va davlat siyosatining yashil xizmatlar sektorini rivojlantirishdagi o'rni o'rganilgan. Tadqiqot tizimli va taqqoshlama tahlil metodlariga tayangan holda amalga oshirilgan. Olingan natijalar yashil xizmatlar sektorining raqobatbardoshligini oshirish va barqaror rivojlanishni ta'minlash bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish imkonini beradi.

Kalit so'zlar: yashil xizmatlar, yashil iqtisodiyot, xizmatlar sektori, barqaror rivojlanish, raqamlashtirish, yashil innovatsiyalar, davlat siyosati.

Abstract. This scientific article provides a comprehensive analysis of the transformation of the green services sector in developed countries and its key development directions. The study examines the integration of the services sector with environmental sustainability, economic efficiency, and institutional reforms from a scientific and theoretical perspective. Based on the experience of developed countries, the research explores the role of green innovations, digitalisation processes, and public policy in fostering the development of the green services sector. The study is conducted using systematic and comparative analysis methods. The findings contribute to the formulation of practical recommendations aimed at enhancing the competitiveness of the green services sector and ensuring sustainable development.

Key words: green services, green economy, services sector, sustainable development, digitalisation, green innovations, public policy.

Аннотация. В данной научной статье комплексно анализируется трансформация сектора зелёных услуг в развитых странах и основные направления его развития. В исследовании с научно-теоретических позиций раскрывается взаимосвязь сектора услуг с экологической устойчивостью, экономической эффективностью и институциональными реформами. На основе опыта развитых государств изучено влияние внедрения зелёных инноваций, процессов цифровизации и государственной политики на развитие сектора зелёных услуг. Исследование выполнено с применением системного и сравнительного методов анализа. Полученные результаты способствуют разработке научно-практических рекомендаций, направленных на повышение конкурентоспособности сектора зелёных услуг и обеспечение устойчивого развития.

Ключевые слова: зелёные услуги, зелёная экономика, сектор услуг, устойчивое развитие, цифровизация, зелёные инновации, государственная политика.

KIRISH

So'nggi o'n yilliklarda rivojlangan mamlakatlarda iqtisodiy o'sish modeli tubdan o'zgarib bormoqda. Iqlim o'zgarishi, ekologik muammolarning kuchayishi hamda resurslar tanqisligi iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida, ayniqsa xizmatlar sektorida yashil transformatsiya jarayonlarini jadallashtirmoqda. Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, yashil iqtisodiyot konsepsiyasi nafaqat ishlab chiqarish tarmoqlariga, balki xizmat ko'rsatish sohalariga ham chuqur integratsiyalashib bormoqda [1].

Xizmatlar sektori rivojlangan mamlakatlar iqtisodiyotining asosiy tayanchi hisoblanib, yalpi ichki mahsulotning 65–75 foizini shakllantiradi. Turizm, transport, logistika, moliyaviy xizmatlar, ta'lim, sog'liqni saqlash hamda raqamli xizmatlar ushbu sektorning yetakchi yo'nalishlari sanaladi. Ilgari xizmatlar sektori ekologik jihatdan nisbatan kam zararli deb baholangan bo'lsa-da, zamonaviy ilmiy tadqiqotlar ushbu sohada energiya iste'moli va karbon izi sezilarli darajada ekanini asoslab bermoqda [2].

Rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasi bir vaqtning o'zida uchta muhim strategik maqsadga xizmat qiladi: ekologik barqarorlikni ta'minlash, iqtisodiy samaradorlikni oshirish hamda global raqobatbardoshlikni mustahkamlash. Shu bois mazkur yo'nalish ilmiy jihatdan dolzarb bo'lib, xizmatlar sektorida yashil iqtisodiyot mexanizmlarini tizimli va chuqur o'rganishni taqozo etadi.

Mazkur maqolaning maqsadi rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasini tahlil qilish hamda ushbu jarayonning asosiy omillari va natijalarini aniqlashdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda rivojlangan mamlakatlarda yashil iqtisodiyot va yashil xizmatlar sektori masalalari iqtisodiy tadqiqotlarning muhim yo'nalishlaridan biriga aylandi. Xalqaro tashkilotlar, xususan, UNEP yashil iqtisodiyotni iqtisodiy o'sish, ekologik barqarorlik va ijtimoiy farovonlik o'rtasidagi muvozanatni ta'minlovchi rivojlanish modeli sifatida izohlaydi. OECD tadqiqotlarida xizmatlar sektorini raqamlashtirish va ekologik samaradorlikni oshirish orqali resurslardan foydalanish darajasini qisqartirish imkoniyatlari ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Jahon banki tahlillarida esa yashil moliyalashtirish mexanizmlari hamda davlat siyosati yashil xizmatlar sektorining barqaror rivojlanishida muhim omil sifatida baholanadi.

Ilmiy adabiyotlarda M. Porter, shuningdek, Porter va van der Linde ekologik innovatsiyalarni korxonalarning va butun sektorlarning raqobatbardoshligini oshiruvchi muhim omil sifatida talqin etgan. Turizm sohasida Gössling va hammualliflar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar barqaror va ekologik yo'naltirilgan xizmatlar uzoq muddatli iqtisodiy samaradorlikni ta'minlashini ko'rsatadi. Adabiyotlar tahlili shuni anglatadiki, rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektori texnologik innovatsiyalar, institutsional qo'llab-quvvatlash va raqamlashtirish asosida izchil rivojlanmoqda. Shu bilan birga, ushbu ilg'or tajribani boshqa mamlakatlar sharoitiga moslashtirish masalalari bo'yicha ilmiy tadqiqotlar yetarli darajada keng yoritilmagan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasi masalasi so'nggi yillarda iqtisodiy adabiyotlarda muhim ilmiy yo'nalish sifatida shakllanib bormoqda. Xalqaro tashkilotlar, jumladan, UNEP yashil iqtisodiyotni iqtisodiy o'sish va ekologik barqarorlik o'rtasidagi muvozanatni ta'minlovchi rivojlanish modeli sifatida talqin qiladi. Mazkur yondashuv zamonaviy sharoitda xizmatlar sektoriga ham to'liq tatbiq etilib, ushbu sohada ekologik jihatdan mas'uliyatli va samarali faoliyatni kengaytirishga xizmat qilmoqda. Ilmiy manbalarda yashil iqtisodiyot konsepsiyasining xizmatlar sektorida qo'llanilishi barqaror rivojlanishning muhim tarkibiy omili sifatida baholanadi.

Raqobatbardoshlik nazariyasi doirasida M. Porter hamda Porter va van der Linde ekologik innovatsiyalarni iqtisodiy ustunlikni shakllantiruvchi muhim manba sifatida asoslab bergan. Keyingi ilmiy tadqiqotlar ushbu yondashuvning rivojlangan mamlakatlar xizmatlar sektorida amaliy jihatdan o'z tasdig'ini topayotganini ko'rsatadi. Xususan, Yevropa Ittifoqida yashil transport va logistika xizmatlari energiya samaradorligini oshirish orqali xizmatlar sifati va bozor raqobatbardoshligini kuchaytirayotganligi aniqlangan. Turizm sohasida olib borilgan tadqiqotlar barqaror va ekologik yo'naltirilgan xizmatlarga talabning izchil ortib borayotganini ko'rsatadi. Gössling, Scott va Hall tomonidan olib borilgan ilmiy izlanishlar yashil turizm xizmatlari operatsion xarajatlarni kamaytirish bilan birga, uzoq muddatli iqtisodiy foyda keltirishini ilmiy asosda isbotlaydi.

Raqamlashtirish jarayonlari va yashil xizmatlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik ham zamonaviy iqtisodiy adabiyotlarda alohida tadqiqot obyekti hisoblanadi. OECD tahlillarida raqamli xizmatlarning joriy etilishi ekologik yuklamani kamaytirish bilan bir qatorda xizmatlar sektorida innovatsion rivojlanishni jadallashtirishi ta'kidlanadi. Jahon banki tadqiqotlarida esa yashil moliyalashtirish mexanizmlari hamda davlat siyosati yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasini ta'minlovchi asosiy drayverlar sifatida e'tirof etiladi. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektori kompleks institutsional va texnologik asosda

izchil rivojlanmoqda, biroq ushbu ilg'or tajribani rivojlanayotgan davlatlar sharoitiga moslashtirish masalalari bo'yicha ilmiy tadqiqotlar hali yetarli darajada keng qamrovli emas.

Mazkur ilmiy tadqiqot rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektorining transformatsiya jarayonlarini tizimli va kompleks tarzda o'rganishga qaratilgan bo'lib, unda sifatli hamda nazariy-tahliliy metodologik yondashuv asos qilib olindi. Tadqiqot empirik so'rovlar yoki eksperimentlarga emas, balki ilmiy manbalar va xalqaro tajribalarni chuqur tahlil qilishga tayanib olib borildi. Bunday yondashuvning tanlanishi yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasi murakkab, ko'p omilli va institutsional xarakterga ega jarayon ekanligi bilan izohlanadi. Ushbu jarayonni konseptual va taqqoshlama tahlil asosida yoritish ilmiy jihatdan samaraliroq hisoblanadi.

Tadqiqot deskriptiv va analitik dizayn asosida amalga oshirildi. Ushbu yondashuv yashil xizmatlar sektorining hozirgi holatini tavsiflash, uning rivojlanish tendensiyalarini aniqlash hamda transformatsiya mexanizmlarining iqtisodiy va institutsional ahamiyatini tahlil qilish imkonini berdi. Tadqiqot doirasida Yevropa Ittifoqi mamlakatlari, AQSh va Yaponiya kabi rivojlangan davlatlar tajribasi asosiy tahlil obyekti sifatida tanlandi. Asosan ikkilamchi ma'lumotlardan, jumladan, xalqaro tashkilotlarning rasmiy hisobotlari, nufuzli ilmiy jurnallarda chop etilgan maqolalar, monografiyalar hamda davlat siyosati va strategik hujjatlardan foydalanildi. Ushbu manbalar yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasini baholashda ishonchli va ilmiy asoslangan axborot bazasini shakllantirdi.

Tadqiqot jarayonida tizimli, taqqoshlama va kontseptual tahlil metodlari hamda mantiqiy umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Natijada ekologik, iqtisodiy, texnologik va institutsional omillar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik aniqlanib, yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasi umumiy yashil iqtisodiyot tizimining ajralmas elementi sifatida talqin etildi. Tadqiqot faqat rivojlangan mamlakatlar tajribasiga qaratilgan bo'lib, miqdoriy iqtisodiy modellashirishni o'z ichiga olmaydi, bu esa keyingi ilmiy izlanishlar uchun istiqbolli yo'nalish sifatida tavsiya etiladi. Umuman olganda, tanlangan metodologik yondashuv yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasini kompleks va tizimli o'rganish hamda ilmiy va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun mustahkam asos yaratdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasi bir qator asosiy yo'nalishlar bo'yicha izchil amalga oshirilmoqda (1-jadval).

1-jadval. Rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektorining transformatsiya yo'nalishlari

Yo'nalish	Asosiy mexanizmlar	Natijalar
Yashil transport	Elektr transport, smart-logistika	Karbon emissiyasi kamayishi
Raqamli xizmatlar	Onlayn platformalar, e-xizmatlar	Resurs tejamkorlik
Yashil turizm	Ekoturizm, energiya samarador mehmonxonalar	Bozor jozibadorligi
Moliyaviy xizmatlar	Yashil obligatsiyalar, ESG	Investitsiya oqimi

Muhokama natijalari shuni ko'rsatadiki, qisqa muddatli qo'shimcha xarajatlarga qaramay, yashil xizmatlar sektori uzoq muddatli raqobatbardoshlikni ta'minlashda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Mazkur tadqiqot natijalari rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasi izchil, tizimli va ko'p omilli jarayon ekanini tasdiqlaydi. O'rganilgan tajribalar shuni ko'rsatadiki, yashil xizmatlar sektori an'anaviy xizmatlar modelidan farqli ravishda ekologik barqarorlik, texnologik innovatsiyalar va institutsional qo'llab-quvvatlashning o'zaro uyg'unligi asosida rivojlanmoqda. Ushbu bo'limda tadqiqot davomida olingan asosiy natijalar tahlil qilinib, ularning ilmiy hamda amaliy ahamiyati yoritiladi.

Birinchidan, ekologik omillar yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasida markaziy o'rinni egallashi aniqlandi. Rivojlangan mamlakatlarda energiya samarador xizmatlar, chiqindilarni kamaytirish hamda karbon emissiyasini pasaytirishga yo'naltirilgan yechimlar keng miqyosda joriy etilmoqda. Xususan, transport va logistika xizmatlarida elektr va gibrid transport vositalarining ulushi oshib borayotgani natijasida atrof-muhitga ko'rsatilayotgan salbiy ta'sir sezilarli darajada qisqarmoqda. Tadqiqot natijalari ekologik talablarning kuchayishi dastlab xizmatlar subyektlari uchun ma'lum xarajatlarni talab qilsa-da, uzoq muddatli istiqbolda energiya tejamkorlik va resurslardan samarali foydalanish hisobiga barqaror iqtisodiy foyda ta'minlanishini ko'rsatadi.

Ikkinchidan, texnologik va raqamli innovatsiyalar yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasini jadallashtiruvchi asosiy drayver sifatida namoyon bo'ldi. Raqamli platformalar, elektron xizmatlar hamda "smart services" modellarining keng joriy etilishi moddiy resurslardan foydalanishni qisqartirib, xizmatlar ko'rsatish jarayonining ekologik izini kamaytirmoqda. Tadqiqot natijalariga ko'ra, raqamlashtirilgan xizmatlar ekologik samaradorlikni oshirish bilan birga xizmat sifati, tezkorlik va iste'molchilar qoniqishining yuksalishiga ham

xizmat qilmoqda. Bu esa yashil xizmatlar sektorining bozor sharoitidagi raqobatbardoshligini mustahkamlash imkonini bermiqda.

Uchinchidan, iqtisodiy natijalar rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektori yangi investitsion imkoniyatlarni shakllantirayotganini ko'rsatadi. Yashil moliyalashtirish instrumentlari, jumladan, yashil obligatsiyalar va ESG mezonlariga asoslangan investitsiyalar xizmatlar sektoriga yo'naltirilayotgan kapital oqimini oshirmiqda. Tadqiqot davomida tahlil qilingan manbalar yashil xizmatlar sohasiga kiritilgan investitsiyalar iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash bilan birga, uzoq muddatli raqobat ustunligini shakllantirishga xizmat qilayotganini tasdiqlaydi. Bu holat yashil xizmatlar sektorining rivojlangan mamlakatlar iqtisodiyotida strategik ahamiyatga ega ekanini ko'rsatadi.

To'rtinchidan, institutsional omillar va davlat siyosati yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasida hal qiluvchi rol o'ynayotgani aniqlanmoqda. Rivojlangan mamlakatlarda ekologik standartlar, normativ-huquqiy talablar va davlat tomonidan taqdim etilayotgan moliyaviy rag'batlar yashil xizmatlarning yanada tez va barqaror rivojlanishini ta'minlamoqda. Tadqiqot natijalariga ko'ra, kuchli institutsional muhit mavjud bo'lgan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektori yanada barqaror va samarali tarzda rivojlanmoqda. Davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarining keng qo'llanilishi ham ushbu jarayonni jadallashtiruvchi muhim omil sifatida baholanadi.

Beshinchidan, ijtimoiy natijalar nuqtai nazaridan yashil xizmatlar sektori bandlikni oshirish va inson kapitalini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Yashil xizmatlar sohasida ekologik bilimlarga va raqamli ko'nikmalarga ega mutaxassislarga bo'lgan talabning ortib borishi ta'lim tizimida yangi yo'nalishlar hamda malaka oshirish dasturlarining shakllanishiga turtki bermiqda. Tadqiqot natijalari yashil xizmatlar sektori ekologik va iqtisodiy barqarorlik bilan bir qatorda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga ham xizmat qilayotganini ko'rsatadi.

Muhokama jarayonida aniqlanishicha, rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasi yagona universal model asosida emas, balki milliy iqtisodiy tuzilma, institutsional rivojlanish darajasi va texnologik salohiyatga mos ravishda amalga oshirilmoqda. Shu bilan birga, umumiy tendensiya sifatida ekologik mas'uliyatli boshqaruv, raqamlashtirish va innovatsiyalar ushbu transformatsiyaning ajralmas va barqaror elementi ekanligi tasdiqlandi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur ilmiy tadqiqot rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasi jarayonlarini kompleks va tizimli tahlil qilishga bag'ishlandi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, yashil iqtisodiyot sharoitida xizmatlar sektori an'anaviy iqtisodiy rivojlanish modelidan barqaror, ekologik mas'uliyatli hamda innovatsiyalarga asoslangan rivojlanish modeliga bosqichma-bosqich o'tmoqda. Ushbu transformatsiya ekologik muammolarni yumshatish bilan bir qatorda iqtisodiy samaradorlikni oshirish va global raqobatbardoshlikni mustahkamlashga ham xizmat qilmoqda.

Tadqiqot davomida aniqlanishicha, rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektorining muvaffaqiyatli rivojlanishi asosan ekologik barqarorlik, texnologik va raqamli innovatsiyalar hamda kuchli institutsional qo'llab-quvvatlash omillarining o'zaro uyg'unligiga tayanadi. Xususan, energiya samarador xizmatlar, raqamli platformalarga asoslangan xizmat ko'rsatish modellari hamda yashil moliyaviy instrumentlar, jumladan, yashil obligatsiyalar va ESG mezonlariga asoslangan investitsiyalar xizmatlar sektorida yangi raqobat ustunliklarini shakllantirmiqda. Ushbu jarayon xizmatlar subyektlarining bozor sharoitlariga moslashuvchanligini oshirib, ularning uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlashga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, tadqiqot natijalari rivojlangan mamlakatlarda davlat siyosati yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasida hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanini tasdiqlaydi. Normativ-huquqiy bazaning izchil takomillashuvi, ekologik standartlarning qat'iy joriy etilishi hamda davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarining rivojlanishi yashil xizmatlarning bozorga tez va samarali integratsiyalashuvini ta'minlamoqda. Bunda inson kapitaliga yo'naltirilgan investitsiyalar, ya'ni ekologik bilimlar va zamonaviy kompetensiyalarga ega mutaxassislarni tayyorlash yashil xizmatlar sektorining uzoq muddatli barqarorligini mustahkamlovchi muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

Tadqiqotning muhim xulosalaridan biri shundan iboratki, yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasi qisqa muddatli davrda qo'shimcha xarajatlarni talab qilishi mumkin. Biroq uzoq muddatli istiqbolda ushbu xarajatlar iqtisodiy samaradorlikning oshishi, resurslardan tejamkor foydalanish va bozor ishonchining mustahkamlanishi hisobiga qoplanadi. Shu bois yashil xizmatlar sektori rivojlangan mamlakatlar uchun strategik investitsiya yo'nalishi sifatida qaralmoqda.

Xizmatlar sektorida yashil transformatsiyani jadallashtirish maqsadida milliy strategiyalarni ishlab chiqish va ularni izchil amalga oshirish, yashil moliyalashtirish mexanizmlarini kengaytirish, raqamli va ekologik innovatsiyalarni uyg'unlashtirgan biznes modellarni qo'llab-quvvatlash, soha kadrlarining ekologik bilim va kompetensiyalarini oshirishga qaratilgan maxsus ta'lim hamda trening dasturlarini joriy etish, xalqaro ekologik

standartlar va ESG mezonlarini bosqichma-bosqich tatbiq etish hamda hududiy rivojlanishni ta'minlash maqsadida yashil xizmatlar klasterlarini davlat-xususiy sheriklik asosida rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Rivojlangan mamlakatlarda yashil xizmatlar sektorining transformatsiyasi barqaror iqtisodiy rivojlanishning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Ekologik mas'uliyat, innovatsion yondashuv va samarali institutsional boshqaruvning uyg'unligi xizmatlar sektorining global miqyosdagi raqobatbardoshligini ta'minlaydi. Mazkur tadqiqot natijalari ilmiy ahamiyatga ega bo'lishi bilan birga, yashil iqtisodiyot sharoitida xizmatlar sektorini rivojlantirishga doir amaliy qarorlar qabul qilishda ham muhim metodik asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Barbier, E. B. (2016). Building the green economy. Oxford University Press.
2. Bramwell, B., & Lane, B. (2011). Journal of Sustainable Tourism, 19(4–5), 411–421.
3. Gössling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2015). Tourism Management, 46, 107–120.
4. OECD. (2019). Environmental performance of the service sector.
5. OECD. (2020). Digitalisation and green growth.
6. Porter, M. E. (1990). The competitive advantage of nations.
7. Porter, M. E., & van der Linde, C. (1995). Journal of Economic Perspectives, 9(4), 97–118.
8. UNEP. (2011). Towards a green economy.
9. World Bank. (2022). Green competitiveness and policy frameworks.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>